

A Magyar Helsinki Bizottság véleménye az Alkotmánybíróság működését érintő szabályozásokról szóló törvénytervezetről

2026. augusztus 4.

Az Igazságügyi Minisztérium 2026. július 27-én bocsátotta társadalmi egyeztetésre a Magyarország Alaptörvényének tizenhetedik módosításával összefüggésben az Alkotmánybíróság működését érintő egyes törvények módosításáról szóló törvény tervezetét (a továbbiakban: Tervezet).¹ A Tervezet célja, hogy az Alaptörvény tizenhetedik módosításában foglalt, az Alkotmánybíróságot érintő rendelkezésekhez hozzáigazítsa a törvényi szintű szabályozást. Ennek keretében módosítaná az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.), a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) és a köztársasági elnök jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CX. törvény (a továbbiakban: Kje.tv.) egyes rendelkezéseit.

1. Általános észrevételek

A Tervezet egyes elemei önmagukban pozitívan értékelhetők, és hozzájárulnak az Alkotmánybíróság autonómiájának erősítéséhez. Azonban az Alaptörvény tizenhetedik módosítása és a Tervezetben foglaltak nem elegendőek ahhoz, hogy helyreállítsák az elmúlt időszakban politikai befolyás alá került Alkotmánybíróság független működését.

Hangsúlyozzuk, hogy az alkotmánybíráskodási modell újragondolása és esetleges újraszabályozása egy összetett folyamat kell, hogy legyen, amelyben teret kell adni a különböző szakmai álláspontoknak, és a vonatkozó döntéseket nem szabad elhamarkodottan megalkotni. Ideális esetben erre az új alkotmány előkészítése során kerülhetne sor. Mindazonáltal a jelenlegi alkotmánybíráskodási modellnek vannak olyan alapvető hiányosságai, amelyek korrekcióját azonnal el kellene végezni, és nem lenne szabad megvárni vele az új alkotmány megalkotását (amiről eleve nem tudható biztosan, hogy sikeres lesz) és az ahhoz kapcsolódó közjogi reformokat. Ilyen kiemelten sürgős beavatkozásként üdvözlöttük az Alaptörvény tizenhetedik módosításában az Alkotmánybíróság közpénzügyi tárgyú jogszabályok felülvizsgálatára vonatkozó hatáskör-korlátozásának eltörlését, illetve az elnökválasztás jogának visszaadását az alkotmánybíráknak.² A Tervezetben szereplő további, törvényi szintű módosítások megalkotása is sürgősnek tekinthető, és alapvetően pozitív fejleményként értékelhető.

Álláspontunk szerint azonban az Alkotmánybíróság függetlensége nem garantálható a jelenlegi bíróválasztási eljárás megtartása mellett, ezért azt a 2026 nyarán esedékes bíróválasztási folyamat elindulásáig feltétlenül át kell alakítani (lásd erről részletesen a 2. pontot). Emellett a Tervezetből hiányoznak olyan további sürgős intézkedések is, amelyek nem járnának a jelenlegi alkotmánybíráskodási modell mélyreható átalakításával, ugyanakkor orvosolnák annak egyes alapvető hiányosságait. Ilyennek tekintjük az absztrakt utólagos normakontroll eljárás (az Alaptörvénnyel való összhang utólagos vizsgálata) indítványozói körének kiszélesítését. Az elmúlt években ez a típusú eljárás nagyon ritkán indult meg az Alkotmánybíróság előtt, köszönhetően annak, hogy az indítványozók köre hosszú évek óta igen korlátozott: a Kormány és az országgyűlési képviselők

¹ <https://kormany.hu/dokumentumtar/tarsadalmi-egyeztetes-az-alkotmanybirosag-mukodeset-erinto-szabalyozasokrol>

² A Magyar Helsinki Bizottság véleménye Magyarország Alaptörvénye tizenhetedik módosításának tervezetéről, 2026. június 26., <https://helsinki.hu/wp-content/uploads/2026/06/Helsinki-Bizottsag-ATV-17-modositas-velemeney.pdf>

egynegyede mellett a korábbi kormány és kormánytöbbség érdekeivel szembe nem menő, az előző parlamenti ciklusokban az ellensúlyozó funkciójukat nem betöltő közjogi szereplők – a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az alapvető jogok biztosa – indítványozhatták (volna) azt. (Az alkotmányjogi panasz eljárás a közvetlen és személyes érintettség követelménye miatt nem alkalmas az absztrakt utólagos normakontroll eljárás funkciójának pótlására, azaz az objektív alkotmányvédelem biztosítására.) Az *actio popularis* indítványozás visszaállítása nem feltétlenül lenne a legmegfelelőbb megoldás az új alkotmány megalkotásáig tartó időszakra (erről a jogintézményről esetlegesen az alkotmányozási folyamat keretében folytatható majd le vita), arra is tekintettel, hogy hirtelen hatalmas ügyterhet keletkeztetne az Alkotmánybíróságon. Ugyanakkor álláspontunk szerint bővíteni kellene az indítványozók körét az absztrakt utólagos normakontroll esetében legalább olyan magánjogi szervezetekkel (így civil és érdekképviselői szervezetekkel), amelyek elsődleges feladata az alapjogvédelem és az egyéni vagy kollektív jogérvényesítés – ehhez kiindulópontként szolgálhat a magyar jog által is ismert közérdekű igényérvényesítés, illetve közérdekű kereset intézménye.³

Emellett az alkotmányjogi panasz eljárás nem hatékony voltával kapcsolatos szakmai kritikákra⁴ tekintettel minimálisan legalább konkrét határidőt kellene tűzni az Alkotmánybíróság számára a döntés meghozatalára ezekben az ügyekben⁵ (azzal, hogy az alkotmányjogi panaszok – jelenleg az Abtv. 29. §-ában foglalt⁶ – befogadhatósági feltételei szintén újragondolandóak a jövőben). Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt formája esetében (amikor az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem) indokolt lenne továbbá annak lehetővé tétele, hogy akinek az alapjogai ilyen módon sérülnek, az a jogsérelem bekövetkeztétől számított 60 napon belül akkor is élhessen alkotmányjogi panasszal, ha a szóban forgó jogszabály hatálybalépésétől már több mint 180 nap eltelt,⁷ mivel – ahogy azt a gyakorlat is mutatja – előfordulnak olyan esetek, amikor az alkalmazott jogszabály akár évekkel a jogsérelem bekövetkezése előtt lépett hatályba.

➤ **Javasoljuk**

- **az absztrakt utólagos normakontroll eljárás indítványozói körének kibővítését (például a civil és érdekképviselői szervezetekkel);**
- **határidő tűzését az Alkotmánybíróság döntésének meghozatalára az alkotmányjogi panaszt elbíráló eljárásokban; valamint**
- **annak lehetővé tételét, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz esetében a jogsérelem szenvedők a jogsérelem bekövetkeztétől számított 60 napon belül akkor is élhessenek alkotmányjogi panasszal, ha a szóban forgó jogszabály hatálybalépésétől már több mint 180 nap eltelt.**

További problémát jelent, hogy a Tervezet indokolása nagyon szűkszavú. Nem teszi világossá, hogy a Tervezet egyes elemeire, például a köztársasági elnök akadályoztatásával kapcsolatos véleményezés eltörlésére miért van szükség. (Utóbbi kapcsán emlékeztetünk arra, hogy az eljárást 2025 decemberében egy a Törvényalkotási Bizottság által benyújtott módosítóval⁸ vezették be, megfelelő

³ Lásd az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 20. §-át, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:105. §-át, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 99. §-át, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 65. §-át.

⁴ Lásd pl.: Kádár András Kristóf: „Nincs rajta sapka” – Strasbourg és az alkotmányjogi panasz. *Fundamentum*, 2020/1., 53–62. o., <http://fundamentum.hu/sites/default/files/fundamentum-20-1-06.pdf>.

⁵ Az Abtv. 30. § (5) bekezdése jelenleg csak a következőket mondja ki: „Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszról ésszerű határidőn belül hoz döntést.”

⁶ „Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.”

⁷ Vö.: Abtv. 30. § (1) bekezdés.

⁸ Lásd: <https://www.parlament.hu/irom42/12772/12772-0004.pdf>.

indokolás nélkül arra nézve, hogy arra miért volt szükség tizenöt évvel az Alaptörvény és az Abtv. megalkotása után.) Kíváncsi lenne részletesebb magyarázatot adni arra, hogy ezek a módosítások miért szükségesek az Alkotmánybíróság függetlenségének megerősítése érdekében. Az elnökválasztás eljárásrendje kapcsán szintén nem derül ki az indokolásból, hogy miért szükséges a hosszadalmas pályázati rendszer bevezetése. Ennek részletes indokolása különösen fontos lenne azért, mert a magyar jogrendben újszerű megoldásról van szó, ami a 2010 előtti szabályozásban így nem szerepelt. Nem magától értetődő, hogy az Alkotmánybíróság autonóm döntését miért szükséges törvényben szabályozott keretek közé szorítani, és miért nem hagyható az eljárásrend meghatározása a testületre, amely saját ügyrendjében önállóan is rendelkezhetne erről.

- ***Javasoljuk a Tervezet indokolásának kibővítését azokkal a szempontokkal, amelyek miatt a Tervezetben foglaltakat a jogalkotó szükségesnek tartja, és annak kifejtését, hogy azok a jogalkotó szerint milyen módon és mennyiben erősítik az Alkotmánybíróság függetlenségét.***

2. A függetlenségi garanciák megerősítésének hiánya a bírókiválasztási folyamatban

Ahogy már utaltunk rá, a legsürgősebb módosítás a fentiek mellett álláspontunk szerint az alkotmánybírák kiválasztási eljárásának átalakítása volna, a függetlenséget és pártatlanságot hatékonyan biztosító módon. Az Alaptörvény tizenhetedik módosítása visszaállította az alkotmánybírák 70 éves nyugdíjkorhatárát, amely ahhoz vezet, hogy 2026. szeptember 1-jén négy alkotmánybíró megbízatása meg fog szűnni. A korhatár visszaállítása tehát négy bíró mandátumának idő előtti megszűnését eredményezi, ami jól működő jogállami környezetben bírálható megoldás lenne. Az idő előtti elmozdításnak azonban megfelelő igazolást ad az, hogy Magyarországon az alkotmánybíráskodás nem jogállami módon, a kormányzati túlhatalom ellensúlyozása és az alkotmányosság biztosítása érdekében valósult meg, részben azért, mert a testület tagjait a függetlenséget nem garantáló eljárásban, egyoldalú politikai döntéssel választotta a korábbi kormánypárt. Az alkotmánybírói nyugdíjkorhatár visszaállításának célja az alkotmánybíráskodás jogállami működésének helyreállítása volt, csak hogy a bíróválasztási eljárás változtatás nélküli alkalmazása az új bírák megválasztása során ugyanazt az egyoldalú politikai döntést teszi majd lehetővé, mint korábban, tehát a testület politikai függetlensége továbbra sem lesz garantált.

Az Alaptörvény-módosítás azonban a nyugdíjkorhatár visszaállításával párhuzamosan nem módosította a bírókiválasztási eljárást. Bár a vonatkozó szabályokat elegendő lehet törvényi szinten is meghatározni, az Abtv. módosítására irányuló Tervezetből szintén hiányzik a bíróválasztás újraszabályozása. Álláspontunk szerint ez a hiányosság a Tervezet leginkább bírálható pontja. A Tervezet egyes elemei önmagukban üdvözlendők és kétségtelenül hozzájárulnak az Alkotmánybíróság függetlenségének erősítéséhez, a kiválasztási eljárás átpolitizáltságának megszüntetése nélkül azonban ezek a rendelkezések önmagukban nem fognak hozzájárulni a független alkotmánybíráskodás visszaállításához.

- ***Javasoljuk ezért, hogy egészítsék ki a Tervezetet a jelölési és megválasztási eljárás tekintetében az alkotmánybírák függetlenségét előmozdító garanciákkal, növelve a konszenzusos elemeket a bírák kiválasztásának folyamatában.***

Ahogy lejjebb részletesebben bemutatjuk, erre többféle megoldás kínálkozik, szükségessége a jelenlegi bíróválasztási rendszer anomáliáiban gyökerezik, sürgősségét pedig az Alaptörvény tizenhetedik módosítása által előidézett helyzet is indokolja.

2.1. A jelenlegi bíróválasztási rendszer anomáliái

Mint ismeretes, a 2010-ben kétharmados többséget szerzett Fidesz-KDNP kormány első, jogállami leépülést elindító intézkedései közé tartozott az alkotmánybírák jelölési szabályainak módosítása. A rendszerváltáskor létrejött kompromisszum értelmében 2010-ig az alkotmánybírákat az Országgyűlés eseti bizottsága jelölte, amelyben minden parlamenti frakcióból egy tag vett részt.⁹ A jelölt megválasztása az Országgyűlés összes képviselője kétharmadának szavazatával történt. Mivel a bizottságban gyakran több ellenzéki képviselő volt, mint kormánypárti (mivel ellenzéki frakcióból az Országgyűlésben általában több van), a jelöléshez szükség volt a két oldal közötti kompromisszumra. A kétharmados választás követelménye szintén megkövetelte a politikai kompromisszumot – mindaddig, amíg a kormányoldalnak nem volt önállóan kétharmados többsége.

Ezt a jelöltállítási rendszert változtatta meg a Fidesz-KDNP kormány 2010-ben úgy, hogy a parlamenti bizottság paritásos összetételét megszüntette, és helyette az általános bizottsági összetételi szabály alkalmazását írta elő, ami szerint a bizottság összetétele a frakciók létszamarányához igazodik.¹⁰ Így tehát a kétharmados kormánytöbbség kétharmados többségbe került a jelölőbizottságban is. (2022-ben ezt a szabályt annyiban módosították, hogy már nem eseti jelölőbizottság jelöl, hanem az Országgyűlés alkotmányügyi kérdésekkel foglalkozó állandó bizottsága,¹¹ ez azonban az összetételi szabályt nem változtatja meg.)

2010-től tehát az alkotmánybírák jelölése és választása is a kétharmados kormánytöbbség kezébe került. Mivel 2010 óta minden parlamenti választás után kétharmados többséggel rendelkezett a kormányoldal, és azt túlnyomórészt meg is tartotta, az alkotmánybíró-választásban az esetek döntő többségében nem kényszerült együttműködésre sem az ellenzékkel, sem más intézménnyel. 2026-ra ez a helyzet oda vezetett, hogy a testület mind a tizenöt tagját az új szabályok szerint választották meg. Ugyan közülük négy tag jelölését és megválasztását 2016-ban az ellenzék egy része is támogatta,¹² tizenegy tag személyéről azonban a Fidesz-KDNP teljesen önállóan döntött. Ezzel az Alkotmánybíróság egyoldalú politikai befolyás alatt álló intézménnyé vált, amely elveszítette intézményi függetlenségét, és ezáltal nem volt képes betölteni a kormányzatot ellensúlyozó és az alkotmány érvényesülését biztosító szerepét.¹³ Ez volt az egyik legkomolyabb jogállamisági aggály Magyarországgal kapcsolatban hosszú évek óta.

2.2. A jogállami helyreállítás érdekében bevezetett szabályok

A tizenhetedik Alaptörvény-módosítás célul tűzte Magyarország demokratikus jogállami működésének helyreállítását, hosszabb távon pedig egy új alkotmány megalkotására utalt, amelyben újraalkothatók a jogállami működés garanciái. Az Alaptörvény-módosítás az új alkotmány elfogadásáig, átmeneti jelleggel vállalta a jogállami működéshez minimálisan szükséges rendelkezések

⁹ A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 32/A. § (4) bekezdése

¹⁰ Az Alkotmány 2010. július 5-i módosításának 1. §-a

¹¹ Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2022. évi XVIII. törvény 26. §-a alapján

¹² Horváth Attila, Hörcherné Marosi Ildikó, Schanda Balázs és Szabó Marcel jelölését és megválasztását a Fidesz-KDNP mellett az LMP frakciója is megszavazta.

¹³ Boda-Balogh Éva – Fazekas Flóra – Györfi Tamás – Kovács Ágnes – Sólyom Péter: A magyar alkotmánybírák ítélkezési gyakorlatának változásai az autokratikus fordulat idején – empirikus elemzés. *Fundamentum*, 2021/1., 75–92. o., <https://fundamentum.hu/sites/default/files/fundamentum-2021-1-10.pdf>; Sente Zoltán: A populista alkotmányosság mítosza Magyarországon és Lengyelországban. Populista vagy tekintélyelvű alkotmányosság? *Közjogi Szemle*, 2022/1., 11–26. o. https://orac.hu/pdf/KJSZ_202201_11-16o_SenteZoltan.pdf; Kovács Ágnes – Halmai Gábor: The Hungarian Constitutional Court: From a Target to an Agent of Autocratization. *Global Jurist*, 2025/2, 265–291. o., <https://cadmus.eui.eu/server/api/core/bitstreams/fdda0f66-5167-4432-8fc7-905eec3e6608/content>

bevezetését, és az Alkotmánybíróságra vonatkozóan több előremutató rendelkezést is tartalmazott. Megszüntette azt a korlátozást, amely 2010 óta a közpénzügyi tárgyú törvények alkotmányossági felülvizsgálatára vonatkozott, s ezzel helyreállította az alkotmánybíráskodás teljes körű alkotmányvédő funkcióját. Visszaállította a testület általi, három évre szóló elnökválasztást, és a megbízási időt 12-ről 9 évre csökkentette (ez szintén visszatérés a 2010 előtti szabályozáshoz). Visszaállította továbbá az alkotmánybírák 70 éves nyugdíjkorhatárát, amit szintén 2010-ben törölt el az akkori kormánytöbbség.

Utóbbival összefüggésben az átláthatóság érdekében indokolt lenne összhangba hozni az Alaptörvény és az Abtv. szövegét, utóbbiban ugyanis jelenleg nem szerepel a 70. életév betöltése mint az alkotmánybírói megbízási megszűnésének egyik esete (az Alaptörvényre való visszautalás útján sem). Kapcsolódó kodifikációs probléma, hogy így jelenleg sem az Alaptörvény, sem az Abtv. nem rendezi egyértelműen azt a kérdést, hogy azoknak az alkotmánybíráknak a helyére, akiknek a megbízási időt 70. életév betöltésével szűnik meg, milyen határidővel kell új alkotmánybírákat választani. A szabályozás logikájából (és az Abtv. korábbi szövegállapotából, amikor a 70 éves korhatár még szerepelt a szövegben) az következik, hogy erre az esetre ugyanazt a szabályt kell alkalmazni, mint amikor az alkotmánybíró megbízási időtartam leteltével szűnik meg¹⁴ – vagyis az Abtv. 8. § (2) bekezdésében foglalt azon főszabályt, mely szerint „az Alkotmánybíróság új tagját az Országgyűlés az elődje megbízási idejének lejártát megelőző kilencven napon belül választja meg” –, ezt indokolt lenne az Abtv.-ben egyértelműen rendezni.

- ***Javasoljuk, hogy a Tervezet hozza összhangba az Abtv. és az Alaptörvény szövegét az alkotmánybírói megbízási megszűnésének esetei kapcsán, és rendezze egyértelműen az új alkotmánybírák megválasztásának határidejét abban az esetben, ha elődjük megbízási idője a 70. életévük betöltése miatt szűnik meg.***

Az Alaptörvény tizenhetedik módosításának tervezetéről szóló véleményünkben kifejtettük, hogy álláspontunk szerint ugyanakkor az alkotmánybíráskodás jogállami működésének helyreállításához ezek az intézkedések nem elegendőek. Amellett érveltünk, hogy a testület tagjainak 2010-ben átalakított kiválasztási eljárása nem felelt meg a függetlenségi garanciáknak, ezért indokolt lett volna minden – egyoldalú politikai döntéssel jelölt és megválasztott – alkotmánybíró tisztségének megszüntetése egy rövid átmeneti időszakot követően, amely alatt az új alkotmánybírákat egy új, a függetlenséget valóban garantáló eljárásban választották volna meg.¹⁵

Bár az Országgyűlés a nyugdíjkorhatár visszaállításával csak a tagok egy kisebb részének elmozdításáról döntött, az új tagok megválasztási eljárásának reformja így is feltétlenül szükséges. Egyetértünk azzal, hogy a jogállami működés helyreállítása érdekében szükség van olyan rendkívüli intézkedésekre, amelyekkel visszaállítható a kormányzat ellensúlyozására hivatott intézmények függetlensége. Csakhogy a jogállamiság helyreállítása mint cél önmagában kevés. A Velencei Bizottság vonatkozó dokumentumai¹⁶ és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítéletei¹⁷ is világosan megfogalmazzák, hogy a jogállami elvekkel főszabály szerint ellentétes, kivételes intézkedés (mint amilyen a bírák elmozdíthatatlanságától való eltérés) csak akkor igazolható, ha célja a jogállami működés

¹⁴ Abtv. 15. § (1) bekezdés b) pont

¹⁵ A Magyar Helsinki Bizottság véleménye Magyarország Alaptörvénye tizenhetedik módosításának tervezetéről, 2026. június 26., <https://helsinki.hu/wp-content/uploads/2026/06/Helsinki-Bizottsag-ATV-17-modositas-velemeney.pdf>

¹⁶ Venice Commission: Poland – Urgent Joint Opinion of the Venice Commission and the Directorate General of Human Rights and Rule of Law (DGI) of the Council of Europe on the draft law concerning the status of judges appointed or promoted between 2018 and 2025 and other related matters, CDL-AD(2026)002, 6-7 March 2026, <https://www.coe.int/en/web/venice-commission/-/cdl-ad-2026-002-e>, 36. §

¹⁷ Gyulumyan and Others kontra Örményország (Application no. 25240/20, Decision of 21 November 2023), <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-229606>

helyreállítása, és ennek elérése érdekében összekapcsolódik az érintett intézmények függetlenségének megerősítésével.¹⁸ Tehát a bírák elmozdíthatatlanságának tilalmát felülírhatja a jogállami helyreállítás szándéka, de csak akkor, ha az elmozdított bírák helyébe lépő új bírók függetlenségét is megerősítik ezzel együtt. Hiszen a bírák lecserélését éppen az indokolja, hogy kinevezésük vagy megválasztásuk körülményei nem feleltek meg a jogállamiság kritériumainak, illetve nem függetlenül látták el feladatukat, ezért alkotmányos funkciójukat nem töltötték be. Ha az utódaik kiválasztása ugyanolyan, politikailag befolyásolt eljárásban történik, mint az elmozdított bíráké, akkor a függetlenség helyreállítása csak illúzió.

2.3. A bíróválasztási eljárás átalakításának lehetőségei

Éppen ezért, a függetlenség megerősítése (valójában megteremtése) érdekében feltétlenül szükséges az alkotmánybírák jelölési és megválasztási eljárásának átalakítása.¹⁹ Erre vonatkozóan sokféle megoldás ismert, amely mind képes az egyoldalú politikai befolyás semlegesítésére. Már az is előrelépés lenne, ha a parlamenti jelölőbizottság paritásos összetételét visszaállítanák, legalább átmeneti jelleggel, az új alkotmány elfogadásáig. Ez az eljárás azonban nem ideális, 2010 előtt sem működött tökéletesen. Rákényszerítette a pártokat, hogy egyszerre két bírót válasszanak, ami ahhoz vezetett, hogy hosszú ideig betöltetlen alkotmánybírói pozíciók maradtak.²⁰ A legnagyobb probléma viszont a kezdetektől nem ez volt, hanem az, hogy a törvényhozással összefonódott kormányzati hatalom ellensúlyozására hivatott legfontosabb intézmény összetételéről kizárólag az Országgyűlés döntött: a jelölés és a választás hatásköre a kezdetektől nem volt megosztva más intézményekkel, és abban szakértők sem vettek részt.

A jelölési eljárás átalakítása tehát már 2010 előtt indokolt volt, a 2010 utáni megoldás azonban tovább mélyítette az eljárásból fakadó problémákat. Éppen ezért a bíróválasztási eljárás átalakításának szükségességét már Sólyom László is sürgette államfőként, amikor 2010 nyarán vétót emelt az alkotmánybírákat jelölő eseti bizottság összetételének átalakítása miatt.²¹ Az akkori Alkotmányt módosító törvényt az Országgyűlésnek megfontolásra visszaküldő levelében hangsúlyozta, hogy a bíróválasztás folyamatába több közjogi szereplőt be kell vonni, mert ez a megoldás van összhangban az európai gyakorlattal, és csak így biztosítható egyidőben a testület politikai befolyástól mentes összetétele és működőképessége is. Sólyom az Országgyűlésnek címzett visszaküldő levelében azt is rögzítette, hogy szerinte a leginkább megfelelő megoldás az lenne, ha a bírák megválasztásának, illetve kinevezésének joga megoszlaná az Országgyűlés, valamint a Legfelsőbb Bíróság (ma Kúria) elnöke és a köztársasági elnök között.²² Az alkotmánybíráskodás elméletének nemzetközileg elismert szakértője, Kelemen Katalin 2013-ban megjelent tanulmányában²³ szintén azt javasolta, hogy az alkotmánybírák

¹⁸ Átfogóan lásd: Magyar Helsinki Bizottság: *A közjogi tisztségviselők elmozdításával kapcsolatos nemzetközi sztenderdek és jogi lehetőségek*, 2026. június 15., https://helsinki.hu/wp-content/uploads/2026/06/MHB_Kozjogi-tisztsegviselok-elmozditasa_20260615.pdf.

¹⁹ Ennek jelentőségét korábban is hangsúlyoztuk: Magyar Helsinki Bizottság: *A közjogi tisztségviselők elmozdításával kapcsolatos nemzetközi sztenderdek és jogi lehetőségek*, 2026. június 15., https://helsinki.hu/wp-content/uploads/2026/06/MHB_Kozjogi-tisztsegviselok-elmozditasa_20260615.pdf, 10. o.

²⁰ 1999-ben január és július között három bírói hely volt betöltetlen; 2003 és 2005 nyara között három bíró megbízatása szűnt meg, és helyükre csak 2005 őszén sikerült új tagokat választani; a 2006 nyarán távozó bíró helyére csak 2007 tavaszán sikerült új bírót választani; 2008 és 2010 nyara között szintén három bírói hely volt betöltetlen.

²¹ Schmitt Pálnak, az Országgyűlés elnökének címzett II-1/02151-2/2010. számú levél, 2010. június 21., <https://www.parlament.hu/irom39/00189/00189-0005.pdf>

²² Ez a megoldás csak jól működő jogállami keretek között lehet hatékony, ahol sem a Kúria elnöke, sem az államfő politikai semlegességéhez nem fér kétség.

²³ Katalin Kelemen: *Appointment of Constitutional Judges in a Comparative Perspective – with a Proposal for a New Model for Hungary*. *Acta Juridica Hungarica*, 2013/1., 5–23. o., <https://www.akjournals.com/view/journals/026/54/1/article-p5.xml>

kiválasztási eljárását egy ilyen megosztott modellé alakítsák át: öt bírót az államfő nevezzen ki, ötöt a parlament válasszon kétharmados többséggel, minden frakcióból azonos számú taggal működő jelölőbizottság javaslatára, öt bírót pedig a Kúria teljes ülése válasszon meg.

A Velencei Bizottság legújabb, 2025 végén frissített Jogállamisági Ellenőrzőlistájában szintén úgy foglal állást, hogy az alkotmánybíróság függetlenségét az a kiválasztási folyamat biztosítja hatékonyan, amelyben több állami szerv és politikai aktor vesz részt.²⁴ A Velencei Bizottság a kizárólag a parlament által történő, minősített többséghez kötött választást is elfogadhatónak tartja ugyan, ennek során azonban megfelelően garantálni kell a függetlenséget, amihez szükség van a parlamenti többség politikai befolyásának ellensúlyozására. Jelenleg Magyarországon a választási rendszer anomáliái miatt 2010 óta gyakorlatilag állandósult a kétharmados parlamenti többség, így a bírókiválasztási folyamatban sem a jelölés, sem a választás során nincs ellensúlya a kormánytöbbség akaratának. Ez a megoldás tehát nincs összhangban a Velencei Bizottság által lefektetett nemzetközi sztenderdekkel sem.

Nemzetközi összehasonlításban jól látható, hogy az alkotmánybírák kiválasztási eljárása országonként eltérő, többféle modellben megvalósulhat, és ezek bármelyike megfelelhet a jogállami követelményeknek. A Sólyom László és Kelemen Katalin által megfogalmazott javaslat az ún. megosztott modell alkalmazását jelentené, amelyet például Olaszországban és Spanyolországban alkalmaznak. Ennek az a lényege, hogy a bírókiválasztás joga mindhárom hatalmi ágat megilleti (azzal, hogy a rendesbírák csak a rendesbírák közül választhatnak alkotmánybírókat). Emellett azonban létezik az ún. együttműködő modell is, például Csehországban vagy Ausztriában. Ebben az esetben csak a törvényhozó és a végrehajtó hatalom (amibe beleérthető az államfő is, kormányformától függetlenül) vesz részt a bírókiválasztásban, a jelölés és a kinevezés is a két hatalmi ág együttműködését igényli. Az 1990 óta létező magyar megoldás egy harmadik modellbe tartozik, amelyhez hasonló még Lengyelországban és Németországban működik: ez a parlamenti kinevezés modellje, ahol az alkotmánybírák kinevezése kizárólag a parlament hatásköre.²⁵

Mint fentebb bemutattuk, a magyar parlamenti kinevezési modell már 2010 előtt sem biztosította maradéktalanul a független és gördülékeny bíróválasztást, 2010 után viszont egyértelműen az Alkotmánybíróság kormányzati befolyás alá rendelésének eszközévé vált. Ezért lehet meggyőzően érvelni amellett, hogy szükség van a parlamenti kinevezési modelltől áttérni egy másik modellre. Megfontolandó egy olyan elemet is beépíteni a szabályozásba, amely – formális, átlátható módon – független szakértőket is bevon a bírójelölés folyamatába²⁶ (pl. a jogi karok vagy a Magyar Tudományos Akadémia formájában, de a megfelelő eljárásrendben, átlátható módon, pl. a paritásos országgyűlési bizottság által megválasztott egyéni szakértők bevonása is megfontolandó) annak érdekében, hogy garantálják a szakmailag legfelkészültebb és a jogász szakma bizalmát leginkább élvező jelöltek kiválasztását. További fontos garanciális szabály lehet a nyilvánosság biztosítása a kiválasztási folyamatban: a jelöltek nyilvános meghallgatása (az amerikai Legfelsőbb Bíróság bíráinak kiválasztásához hasonlóan) jelentős mértékben hozzájárulna a jelöltek szakmai felkészültségének és integritásának bizonyításához, és elősegíthetné a társadalom nagyobb bevonódását is a folyamatba.

²⁴ Venice Commission: *The Updated Rule Of Law Checklist*, CDL-AD(2025)002, 22 May 2026, <https://www.coe.int/documents/268333607/300678634/CDL-AD%282025%29002-e.pdf/369740c0-15a8-7fd4-f157-0b28de164eb4?t=1780291792796>, 137. §

²⁵ A modellek rövid áttekintéséhez konkrét példákkal lásd: Kelemen Katalin: Az alkotmánybírák újráválaszthatósága és hivatalviselési ideje. *Pázmány Law Working Papers*, 2011/5., 10–13. o., <https://plwp.eu/docs/wp/2012/2011-05.pdf>.

²⁶ Ezzel egyetért Detre László: Az alkotmánybíráskodás helyreállítása Magyarországon: Meg kell tenni – de (európai) alkotmányos módon. *JTiblog*, 2026. június 5., <https://jog.tk.elte.hu/blog/2026/06/az-alkotmanybiraskodas-helyreallitasa-magyarorszagon>.

Egy ilyen horderejű változtatás, az alkotmánybíró-választási modell teljes átalakítása nyilvánvalóan alapos mérlegelést és szakmai előkészítést igényel, amit ideális esetben széles körű szakmai és társadalmi egyeztetés előz meg. Erre az új alkotmány megalkotása során kell hogy nyíljon majd lehetőség, mindazonáltal a jelenlegi bírókiválasztási eljárást a 2026. szeptember 1-jén hivatalba lépő bírák megválasztása során már nem kívánatos alkalmazni, hiszen így nem teljesül a függetlenség megerősítésének célja, és az újonnan választott bírák is „egypárti” bírák lesznek.

Így, a sürgősségre tekintettel jelenleg akár az is elfogadható lehet, ha átmenetileg a 2010 előtti megoldást állítja vissza a jogalkotó, azaz az alkotmánybírákat eseti bizottság jelöli, amely paritásos összetételű. A politikai realitásokra tekintettel – mivel feltételezhető, hogy a jelenlegi ellenzék a kompromisszumot igénylő bíróválasztási eljárást bojkottálná – a paritásos bizottsági összetétel visszaállítása esetén az eljárási szabályokat ki kell egészíteni egy olyan kiegészítő szabállyal („patthelyzet-feloldó mechanizmussal”), amely az ellenzék távolmaradása esetén is lehetővé teszi a bíróválasztást. Ez – a köztársasági elnök megválasztásának mintájára – elképzelhető például úgy, hogy a bíróválasztás feltétele az Országgyűlés négyötödének egyetértése legyen, ha azonban ezt a szavazati arányt két szavazás után sem szerzi meg egyetlen jelölt sem, akkor legyen elég a kétharmados többség.²⁷

Összefoglalóan: a jelenlegi jelölési és megválasztási eljárás módosítása – még ha nem is jelent modellváltást, csak a jelenlegi eljárás korrekcióját – nem várhat az új alkotmány elfogadásáig, hiszen addig az Alkotmánybíróság tagjainak nagy része várhatóan le fog cserélődni. Ha a jelenlegi bíróválasztási modell nem változik, az újonnan választott bírák szintén egypárti, a kormánypárt által egyoldalúan választott bírák lesznek, akiknek így, szakmai kvalitásaik ellenére, legitimációjuk korlátozott lesz, és integritásuk megkérdőjelezhető.

3. Az alkotmánybíróvá választhatóság feltételeinek szükséges módosítása

A Velencei Bizottság azt is hangsúlyozza, hogy a bírókiválasztásnak szakmai kvalitásokon és objektív kritériumokon kell alapulnia, figyelembe véve azt is, hogy a jelölt független legyen és erkölcsi integritása megkérdőjelezhetetlen legyen.²⁸ Álláspontunk szerint ezért szükséges lenne az Abtv. 6. § (4) bekezdésének azonnali kiegészítése azzal, hogy alkotmánybíróvá nem választható olyan jelölt, aki a megelőző négy évben országgyűlési képviselő volt.²⁹ A politikai összeférhetetlenség ilyen irányú kiterjesztése feltétlenül szükséges a bírák politikai semlegességének biztosítása érdekében.

Továbbá, a bírójelöltek magas szintű jogász szakmai kvalitásainak biztosítása érdekében haladéktalanul vissza kell állítani az Abtv. 6. § (2) bekezdésének 2025. január 1. előtt hatályos rendelkezését, amelynek értelmében az alkotmánybírói tisztség betöltéséhez vagylagosan megkövetelt legalább húszéves, jogi területen folytatott szakmai gyakorlatként csak a jogász végzettséghez kötött munkakörben eltöltött idő vehető figyelembe.³⁰

²⁷ Ezt javasolja például Detre László: Az alkotmánybíráskodás helyreállítása Magyarországon: Meg kell tenni – de (európai) alkotmányos módon. *JTIblog*, 2026. június 5., <https://jog.tk.elte.hu/blog/2026/06/az-alkotmanybiraskodas%20helyrealitasa-magyarorszagon>.

²⁸ Venice Commission: *The Updated Rule of Law Checklist*, CDL-AD(2025)002, 22 May 2026, <https://www.coe.int/documents/268333607/300678634/CDL-AD%282025%29002-e.pdf/369740c0-15a8-7fd4-f157-0b28de164eb4?t=1780291792796>, 138. §

²⁹ Az említett bekezdés jelenleg hatályos szövege: „Az Alkotmánybíróságnak nem lehet tagja az, aki a megválasztása napját megelőző négy éven belül a Kormány tagja, valamely párt vezető tisztségviselője volt, vagy politikai és szakmai felsővezetői tisztséget töltött be.”

³⁰ Az említett rendelkezést a 2024. évi LXVII. törvény 1. §-a helyezte hatályon kívül.

- ***Javasoljuk, hogy a Tervezetbe kerüljön be egy olyan rendelkezés, amely kizárja a megválasztást megelőző négy évben országgyűlési képviselői tisztséget betöltők alkotmánybíróvá választását, és visszaállítja a jogász végzettséghez kötött munkakörben töltött húszéves szakmai gyakorlat alternatív követelményét.***

4. Az elnökválasztás eljárásrendje

Az Alaptörvény tizenhetedik módosításáról készített véleményünkben is rögzítettük, hogy az Alkotmánybíróság autonómiájának megerősítése érdekében feltétlenül üdvözlendőnek tartjuk az elnökválasztás jogának visszatelepítését a testülethez.³¹ Ez a megoldás a rendszerváltáskor kialakított alkotmánybírói modell egyik fontos függetlenségi garanciája volt, amely 2011-ben az intézmény ellensúlyozó funkciójának leépítésére irányuló jogalkotási folyamat részeként szűnt meg. Az elnökválasztás hatásköre az Országgyűléshez került,³² ahol a kormánytöbbség, kétharmados többsége birtokában, kompromisszumkényszer nélkül, önállóan döntött arról, hogy az általa egyoldalúan megválasztott tagok közül ki legyen a testület elnöke.

Az elnök személyéről való döntés komoly befolyást jelent az Alkotmánybíróság működésére vonatkozóan, hiszen az elnök alapvetően meghatározza a testület működését: az ő döntésén múlik, mely ügyeket mikor vesz napirendre a testület, ki lesz egy adott ügy előadó bírója, szavazategyenlőség esetén az ő szavazata dönt, jelöli az elnökhelyettest stb. E jogilag szabályozott nagy jelentőségű hatáskörökön túl az elnöknek természetesen abból a szempontból is meghatározó jelentősége van, hogy a testület mennyire lesz egységes, működése gördülékeny lesz-e, a bírák autonómiája megfelelően érvényesül-e, vagy éles belső megosztottság uralkodik a testületen belül. Emellett az elnök nemzetközi és európai szinten képviseli a magyar Alkotmánybíróságot, ezért feltétlenül kívánatos, hogy személyével kapcsolatban semmilyen szakmai vagy integritási aggály ne merülhessen fel. Ha az elnök személyéről a tagok maguk döntenek, akkor értelemszerűen a testület működése szempontjából meghatározó szakmai és emberi szempontok alapján fognak dönteni, míg az Országgyűlés általi választás szükségképpen felveti a burkolt politikai befolyásolás lehetőségét.

A **Tervezet 6. §-a** egy új 17/A. §-sal egészíti ki az Abtv.-t, amely nagyon részletesen szabályozza az elnöki tisztségre irányuló pályázati eljárást. Bár az átláthatóság és az objektivitás erősítése fontos szempont, mint fentebb jeleztük (lásd az 1. pontot), nem világos, hogy miért nem hagyható az Alkotmánybíróság belső szabályzatára az elnökválasztás módjának szabályozása. A Tervezet szerinti a pályázati kiírási rend emellett hosszadalmas, bonyolult, és túlságosan formalizált (háromtagú bizottság létrehozása a három legidősebb bíróval, formális pályázati kiírás, pályázati szempontrendszer meghatározása). Az elnökválasztás belső eljárásrendje törvényi szabályozás nélkül is zökkenőmentesen működött 2010 előtt, és nem látható, hogy milyen előnyökkel járna az, ha egy ilyen szigorúan formalizált eljárásrendet vezetne be a jogalkotó. Amennyiben ilyen előnyök beazonosíthatók, azokat a Tervezet indokolásában nyilvánossá kell tenni, hiszen végeredményben az Alkotmánybíróság autonómiáját korlátozó szabályozásról van szó. Az indokolás mindössze annyit tartalmaz, hogy a részletes szabályok meghatározására azért van szükség, hogy az elnökválasztás

³¹ Vö.: A Magyar Helsinki Bizottság véleménye Magyarország Alaptörvénye tizenhetedik módosításának tervezetéről, 2026. június 26., <https://helsinki.hu/wp-content/uploads/2026/06/Helsinki-Bizottsag-ATV-17-modositas-velemeney.pdf>, 7. o.

³² Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény módosításáról szóló 2011. évi LXII. törvény 1. § (2) bekezdése és a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvénynek az Alaptörvénnyel összefüggő egyes átmeneti rendelkezések megalkotása érdekében szükséges módosításáról szóló 2011. évi LXI. törvény 5. §-a alapján. A régi Alkotmány nem tartalmazott rendelkezést az elnökválasztásra vonatkozóan, ezt a tárgykört a régi Abtv. szabályozta (az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 4. §-a, amely 2011-ig a testület általi elnökválasztást írta elő hároméves időtartamra).

„demokratikus és átlátható eljárásban történjen”. Az eljárás azonban demokratikus azáltal, hogy minden bírónak egyenlő esélye van az elnöki tisztség megszerzésére, és a döntéshez a testület abszolút többségének szavazata szükséges. Attól, hogy az eljárást törvény szabályozza, és nem maga a testület, az nem lesz demokratikusabb. Az átláthatóság biztosítása sem szükséges az Alkotmánybíróság esetében olyan módon, hogy a pályázati kiírást a testület honlapján közzé kelljen tenni, hiszen az elnöki tisztségre kívülről nem lehet pályázni, az elnök csak az alkotmánybírák közül kerülhet ki, a bírák maguk pedig pontosan tudják, milyen kvalitásokkal kell rendelkeznie a leendő elnöknek.

Az eljárás emellett nagyon hosszú is. A Tervezet szerint az elnöki pályázatok benyújtására 30-45 napos határidőt kell biztosítani, majd a pályázatok megismerésére és a teljes ülés összehívására még 15-30 napot. Ezek a határidők feleslegesen lassítják a folyamatot, és nem látható, hogy milyen előnyökkel járnak a testület független és gördülékeny működése szempontjából. A jelenlegi átmeneti időszakra vonatkozóan a **Tervezet 11. §-a** egy olyan szabályt ír elő, amelynek értelmében a jelenlegi elnök megbízatása (azaz „az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépését követően megszűnő elnöki megbízatás”) megszűnését követően az elnöki pályázatot leghamarabb 2026. szeptember 1. után („az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépését követő második hónap első napját követően”) lehet kiírni. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy szeptember 1. után az Alkotmánybíróságnak hetekig nem lesz választott elnöke. Mivel jelenleg a testületnek nincs elnökhelyettese, ha eddig az időpontig nem választanak esetleg elnökhelyettest, akkor hetekig a legidősebb, erre a feladatra egyébként nem megválasztott bíró fogja ellátni az elnöki feladatokat.³³ Ez a helyzet nem szerencsés és nem is indokolt. Rugalmasabb szabályokkal sokkal gyorsabban választhatna új elnököt a testület.

Önmagában az is megkérdőjelezhető, hogy a formális pályáztatásnak van-e értelme. A pályázati eljárás akkor hatékony, ha a jelentkezők köre széles, és a pályázat kiírói nem ismerik a lehetséges jelentkezőket. Ilyen esetben indokolt egy olyan pályázati eljárás lefolytatása, ami lehetőséget ad a jelentkező kvalitásainak és motivációinak megismerésére. Az Alkotmánybíróság esetében azonban egy tizenöt fős zárt körről van szó, amelynek a tagjai adott esetben hosszú évek óta ismerik egymást, szorosan együttműködve dolgoznak. Ilyen körben informális egyeztetések alapján, gyorsan és zökkenőmentesen kialakítható a testületen belül egy többségi álláspont arról, hogy melyik bíró lenne a legalkalmasabb az elnöki feladatra, illetve kinek az elnöki vízióját támogatná a többség. 2010 előtt ez a megoldás működött. A jogalkotó nem hozott fel érveket amellett, hogy indokolt lenne a korábban jól működő, gyors és rugalmas, a testület autonómiáját és sajátos működési rendjét tiszteletben tartó eljárásrenden szigorítani.

- ***Javasoljuk a hosszadalmas, bonyolult és formalizált pályázati eljárás elhagyását a Tervezetből; javasoljuk, hogy a Tervezet csak annyit tartalmazzon, hogy az elnököt az összes alkotmánybíró több mint felének egyetértésével kell megválasztani, valamint hogy az elnökválasztás rendjét az Alkotmánybíróság belső eljárási szabályzata határozza meg.***

5. Az elnök és az elnökhelyettes akadályoztatása esetén alkalmazandó új szabály

A Tervezetben (**12. §**) a korábbi szabályozáshoz képest újdonság, hogy az elnök és az elnökhelyettes akadályoztatása esetére a teljes ülés határozatképességének feltételeként, az ülés összehívására és levezetésére nem az elnök vagy helyettese által kijelölt bíró eljárását írja elő, hanem a testület

³³ Ez következik az Abtv. jelenleg hatályos 21. § (5) bekezdéséből.

legidősebb tagjának eljárását. Ez a szabály hatékonyabbá teheti a testület működését, mert – ahogyan a Tervezet indokolása is utal rá – akkor is egyértelművé teszi az elnök helyett eljáró bíró személyét, ha arról az elnök vagy a helyettes előzetesen nem döntött. Amiatt is üdvözlendő a változás, mert kizárja az elnök vagy a helyettese önkényes döntését a nevükben eljáró bíró személyéről, mivel azt objektív kritériumhoz (életkor) köti. A szabályozás összhangban van az Abtv. 21. § (5) bekezdésével is, amely már jelenleg is a legidősebb alkotmánybírókat jogosítja fel az általános elnöki feladatok ellátására abban az esetben, ha az elnök és az elnökhelyettes együttesen akadályoztatva van.

6. A 2025. évi CXI. törvénnyel bevezetett módosítások hatályon kívül helyezése

A Tervezet hatályon kívül helyez több olyan rendelkezést, amely a 2025. évi CXI. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.),³⁴ 2026. január 1-jei hatállyal került az Abtv.-be. Ezeknek a rendelkezéseknek a hatályon kívül helyezése feltétlenül üdvözlendő, megalkotásuknak ugyanis nem volt objektíve igazolható, észszerű célja.

A Tervezet megszünteti azt a Módtv. által bevezetett gyakorlatot, hogy az Alkotmánybíróság határozatait a Magyar Közlöny helyett az Alkotmánybíróság hivatalos lapjában (Alkotmánybíróság Határozatai) kell közzétenni.³⁵ Egyetértünk a Tervezet indokolásában foglaltakkal, hogy ez az előírás indokolatlan párhuzamosságot hozott létre a hivatalos lapok esetében, amelynek megszüntetése szükséges. A Tervezetről készült Tartalmi összefoglaló utal arra is, hogy a módosítás helyreállítja az Alaptörvény T) cikkének teljes érvényesülését is, amely értelmében Magyarország hivatalos lapja a Magyar Közlöny. Ennek megfelelően a jogrendszer tartalmát alakító jogforrások (az Alkotmánybíróság mint „negatív jogalkotó” döntései) megismerhetőségét is a Magyar Közlönyben történő közzététellel kell biztosítani.

A Módtv. vezette be azt az új alkotmánybíróági hatáskört is, amelynek értelmében az Országgyűlés a köztársasági elnök átmeneti akadályoztatásáról szóló határozatát csak az Alkotmánybíróság előzetes jóváhagyása esetén teheti közzé (Abtv. 13/A. alcím).³⁶ Ezt a hatáskört a Tervezet megszüntetné, ami üdvözlendő. Az Alkotmánybíróságnak a köztársasági elnök jogállásával összefüggően a rendszerváltás óta csak az az alkotmányos hatásköre létezett, amely az államfő közjogi vagy büntetőjogi felelősségének megállapítására irányuló megfosztási eljárás lefolytatására hatalmazza fel. Ennek az eljárásnak az Alkotmánybírósághoz telepítését indokolja az államfő sérthetetlensége és különleges jogállása, továbbá az, hogy jogi felelősség megállapítására irányul. Alkotmányosan nem indokolható azonban egy olyan döntés Alkotmánybírósághoz telepítése, amely nem tesz szükségessé valódi jogi vizsgálatot, hanem pusztán az államfő személyi körülményeinek (például egészségi állapotának) vizsgálatát igényli.

A **Tervezet 5. §-a** visszaállítaná az Abtv. 4. §-ában foglalt költségvetési önállóságot mint függetlenségi garanciáit is, amelyet a Módtv. korlátozott. Ez a módosítás szintén szükséges és üdvözlendő.

³⁴ Az Alkotmánybírósággal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2025. évi CXI. törvény

³⁵ Tervezet, 1. alcím a Jat. módosításáról, 8., 9. és 12. § az Abtv. módosításáról

³⁶ Tervezet, 2. alcím a Kje.tv. módosításáról, 10. és 13. § az Abtv. módosításáról